

”Forhold ved Den Neokatekumenale Vandrings virke, der i særlig grad giver anledning til bekymring”

Indledningsvis skal bemærkes, at vi naturligvis er vidende om og anerkender, at såvel organisationen Den Neokatekumenale Vandrings statutter som kateketiske direktorium er blevet endeligt godkendt af de relevante instanser i Rom i henholdsvis 2008 og 2011.

I dette notat fremhæves imidlertid de konkrete misforhold ved *NKV's* virke, som opleves i bispedømmet København, støttet af de erfaringer, der er gjort andre steder, og som efter vor opfattelse i særlig grad medfører og kan medføre problemer for Kirken og dermed de troende i Danmark.

1. Den lære, der kommer til udtryk i de årelange kateketiske forløb

En lang række elementer ved den lære, der udgår fra *NKV's* postbaptismale trosoplæringsproces, giver for os at se anledning til alvorlig bekymring. Dette ikke mindst i lyset af den stadigt større betydning, som denne lære uvilkårligt har fået og fremover vil få i menighederne i takt med, at flere og flere NK-præster har fået ansvar som sogne- og andenpræster.

Det, der giver særlig anledning til bekymring i en dansk kontekst, er den særlige teologi, der ligger i *NKV's* katekese, den særlige eukaristi, den særlige uniforme kultur og det særlige sprog, der alt sammen er uden forbindelse til dansk katolsk kirkeliv og religiøst liv i øvrigt, jf, herved tillige afsnit 4 om manglende inkulturation.

Ligeledes er *NKV's* evangelisering og katekese også i Danmark karakteriseret ved manglende gennemslutning, eksklusion og lukkethed, herunder en hemmeligholdelse af katekesens indhold og mål, som generelt er blevet kritiseret i de lande, hvor organisationen er eller har været, og som i sig selv giver anledning til stærke betænkeligheder. (Tidligere) deltagere i *NKV* i Danmark bekræfter den tavshedspligt, de blev pålagt inden for rammerne af *NKV*.

Som deltager i *NKV* optages man også i Danmark i de årelange, trinvist opbyggede kateketiske forløb, der foregår i små, lukkede fællesskaber, isoleret fra resten af menighedens liv, og det i en sådan grad, at den praktiske konsekvens bliver, at end ikke søndagsmessen fejres i sognets menighedsfællesskab - eller dette sker kun undtagelsesvist. Liturgien ved de særlige NK-messer udfolder sig på mange måder anderledes end i den almindelige menighed. Af beretninger fra deltagere i *NKV* fremgår ligeledes, hvordan det guds- og menneskesyn, som man indføres i, har et udpræget - mange vil mene overdrevent - og vedholdende fokus på egen synd og det enkelte menneskes behov for frelse, snarere end på nåden, barmhjertigheden og frigørelsen samt den sociale dimension i evangeliseringen. Er man kritisk over for aspekter af *NKV*, hænges man ud i gruppen, og vi har hørt om mennesker, der i denne situation har fået at vide, at Djævelen er til stede i det, de siger.

På trods af at *NKV's* kateketiske model, iflg. *NKV* selv, er udviklet med henblik på mission og katekese blandt kirkefremmede døbte, gennemsyrrer denne form for evangelisering den katekese og tilgang, som NK-præster og -lægefolk introducerer over for praktiserende katolikker i allerede eksisterende og levende menigheder i Danmark, og det uden den fornødne tilpasning til og respekt for disse deltageres og menighedsmedlemmers forudsætninger. Katolikker med et mangeårigt, måske livslangt, engagement, kirkegang og trosliv inden for Kirken oplever, at de skal starte forfra på kateke-

sens første trin og må gennem en mangeårig katekese, før de kan anses for fuldt ud indført i den katolske tro.

Hvor formålet med NK-fællesskaberne, som bl.a. pave Benedikt har fremhævet, var at få kirkefremmede ind i den almindelige menighed, trækker man således nu i stedet mennesker ud af den almindelige menighedssammenhæng og ind i et lukket og isoleret fællesskab.

Disse forhold synes at stå i skarp modsætning til den betoning af såvel evangeliets nåde og barmhjertighed som den vidtfavnende universalitet, der så stærkt præger Den Katolske Kirke med fremhævelsen af søndagens liturgi som det sted, hvor *hele* kirken i al sin forskellighed mødes for i fællesskab at prise Gud og få del i sakramenterne. Der aftegner sig hermed en prægnant modsætning til de ledende tanker fra Andet Vatikanerkoncil.

2. NK-præsternes dobbelte loyalitet. Manglende anerkendelse af og respekt for sognepræstens rolle som hele menighedens tjener

Hvad der konstateres med bekymring i forbindelse med NK-præsters forvaltning af deres ansvar i menighederne er den dobbelte loyalitet, som består i, at de på den ene side stilles over for krav som sogne- eller andenpræster med pligt til pastoral omsorg for alle menighedsmedlemmer på lige fod, og på den anden side samtidigt skal være lydige over for det kald, de har inden for rammerne af *NKV*. Dette kald består bl.a. i til stadighed at organisere nye kateketiske forløb med dannelsen af særlige celler i menighederne med meget omfattende forventninger og restriktioner som foreskrevet i blandt andet organisationens statutter.

Det synes et grundlæggende problem, at det kald til katekese og mission i overensstemmelse med et specielt system, der er kendetegnende for NK-præsters teologisk-spirituelle skoling, ligger langt fra det ansvar for en almindelig menighed, som ligger i kaldet til at være sognepræst.

Konsekvensen af denne dobbelte loyalitet bliver, at NK-kaldet prioriteres med store omkostninger for menighedens generelle liv og vækst til følge, herunder specielt for de troende, der ikke deltager i *NKV*. Helt elementært får NK-præsterne svært ved at løfte arbejdsbyrden i et almindeligt sogn. Hvor sognepræsten selv tilhører *NKV*, er det erfaringen, at hans opfyldelse af sine forpligtelser inden for *NKV* og den pastorale betjening af NK-grupper i sognet i vidt omfang gennemføres på bekostning af bredden af sjælesorgen og (øvrige) pastorale aktiviteter i forhold til sognets medlemmer generelt.

Det, der ligeledes sker mange steder med central NK-indflydelse på menighedernes liv – og fortsat sker på trods af den løbende kritik, der har været heraf – er, at den del af menigheden, der knyttes til *NKV*, i realiteten primært begrænser sit fællesskab til den lørdagsmesse, der fejres efter *NKV*'s særlige liturgi samt til andre aktiviteter, der alene involverer *NKV*. På trods af, at det er i direkte modstrid med *NKV*'s statutter, og hvad pave Benedikt indskærpede over for *NKV* i 2012, er der i realiteten tale om en lukket lørdagsliturgi og katekese, idet man i praksis ofte undlader at annoncere den offentligt. Herved skabes en menighed i menigheden.

At *NKV* mangler forståelse og respekt for den særlige forpligtelse, der ligger i kaldet som sognepræst, fremgår ligeledes af det forhold, at festligholdelse af jubilæer inden for *NKV* finder sted i Påsken. Flere menigheder har derfor måttet opleve, at deres NK-sognepræst har prioriteret at rejse bort med henblik på deltagelse heri, i stedet for at tjene sin menighed under Kirkeårets største, vigtigste – og også mest arbejdskrævende – højtid.

Spørgsmål og kritik er ofte nok blevet rejst, bl.a. i Pastoralrådet, uden at det tilsyneladende har ændret de pågældende NK-sognepræster og -andenpræsters fokus, dette på trods af, at de gang på gang betyder, at de ønsker at tjene hele menigheden.

3. Skematisk teologi og forkyndelse, messefejrning og dualistisk verdenssyn

Når *NKV* i præsteuddannelsen og den teologisk-spirituelle skoling synes primært at lægge vægt på missionsarbejde i den helt særlige form, der karakteriserer *NKV*, sker det tilsyneladende i høj grad på bekostning af teologisk dybde og åndelig spændvidde. Dette kommer tydeligt frem i NK-præsters tjeneste og forkyndelse i de menigheder, de virker i.

Det kan således konstateres, at NK-præsters fokus i forkyndelsen gennemgående og på en énsidig måde tager udgangspunkt i celebrantens egne NK-erfaringer og i skoling på "Vandringens" forskellige trin, hvilket i såvel prædikener for hele menigheden som i NK-fællesskaberne bl.a. indebærer en uforholdsmæssig fokusering på det enkelte menneskes konstante kamp mod synden og Djævelen. Der sker ligeledes fremhævelse af bestemte livsområder i tekstudlægningen med en udtalt misbilligelse og afvisning af de troende, der af den ene eller anden grund lever i irregulære familiesituationer, f.eks. gengifte fraskilte, ugifte samboende eller enlige forældre, samt med den fordømmelse af det sekulære samfundsliv, som er en væsentlig ingrediens i *NKV*'s dualistiske verdenssyn, men som på en lang række områder er langt fra det Andet Vatikankoncils fornyede bekendelser til en åbning af Kirkens og de kristnes udsyn mod samfundet og den verden, de lever i, og det på en måde, hvor det enkelte menneske mødes, hvor det er og uden fordomme.

I *Glædens Evangelium* fremhæver pave Frans hierarkiet i Kirkens morallære, hvor "barmhjertigheden [er] den største af alle dyder", især fordi den med Thomas af Aquins ord "udfylder de andres mangler", og hvor vigtigt det er her at "bevare sansen for de rette proportioner, når evangeliet forkyndes". "Den kristne moralforkyndelse er ikke en stoisk etik" og "heller ikke et katalog over synder og fejl", men "først og fremmest en invitation til at svare Gud, der elsker os og frelser os, ved at se ham i de andre og komme ud af os selv for at søge alles vel" (pkt. 37-39).

4. Manglende inkulturation

NKV's manglende inkulturation i det danske samfund, er et grundlæggende problem. Erfaringer fra bl.a. de sogne, hvor *NKV* virker eller har virket, tegner et billede af en lukket og afvisende tilgang fra *NKV*'s side til det danske samfund, den danske kultur og den danske katolicisme, som ikke kan eller bør overses. Således udtrykker såvel NK-præster, hvoraf de fleste er uddannet på Redemptoris Mater-seminariet i Vedbæk, som de *missio ad gentes*-familier, der er kommet til Danmark, løbende kritik og fordømmelse af det, de ser som typisk dansk, herunder ofte også den danske form for katolicisme. I stedet burde de forsøge at sætte sig ind i og anerkende det positivt særegne ved Danmark og det danske.

Uddannelsen ved det stedlige Redemptoris Mater-seminarium foregår efter det oplyste på italiensk og primært med lærerkræfter fra udlandet. Den sker uden kontakt til danske eller andre nordiske uddannelses- og forskningsmiljøer, ligesom det danske katolske, teologiske Sankt Andreas Bibliotek's gentagne tilbud om assistance konsekvent er blevet afvist fra seminariets side. Denne tilgang synes ikke at leve op til hverken koncilfædrenes eller eksempelvis pave Johannes II og pave Frans' forventninger om og krav til inkulturation, herunder kontakt til det omgivende samfund og de katolske miljøer, som i hvert fald en del af de præstestuderende senere formodes at skulle virke i.

I den pastorale konstitution om Kirken i den moderne verden *Gaudium et spes* fremhæves bl.a., at der "eksisterer mangfoldige bånd mellem frelsens budskab og den menneskelige kultur. Ved at

åbenbare sig for sit folk i den udstrækning, at Han manifesterede sig selv i den menneskevordne Søn, har Gud nemlig talt i overensstemmelse med den kultur, der er særegen for enhver tid" (pkt. 58), og det fastslås, at "[d]e troende bør [...] leve i nær sammenhæng med deres samtids mennesker, og de bør stræbe efter fuldt ud at forstå disses måde at tænke og fornemme på, sådan som de udtrykker sig i deres kultur." (pkt. 62). I dekretet om Kirkens missionsvirksomhed *Missio ad gentes*, slås det, f.eks. i pkt. 6 og 16, yderligere fast, at sendelsen til verden, og dermed missionen, skal ske under den største respekt for de forskellige betingelser af kulturel art, der findes, rundt om i verden. Om præsteuddannelsen i en missional sammenhæng anføres videre i pkt. 16: "Præsteuddannelsen må tage hensyn til landets sjælesørgeriske behov. De præstestuderende skal både lære Kirkens missionshistorie, dens formål og metode at kende og ligeledes deres eget folks specielle forhold på det økonomiske og kulturelle område. De skal opdrages i økumeniens ånd og forberedes til en broderlig samtale med de ikke-kristne. Alt dette kræver, at de præstestuderende så vidt muligt i deres studietid holder sig i i nær kontakt med deres eget folk og dets sædvaner. [...]"

Denne linje videreføres utvetydigt af paverne Paul VI, Johannes Paul II og Frans. I rundskrivelsen om Kristi mission *Redemptoris missio* anfører Johannes Paul II bl.a.: "Missionærene [...] bør indgå i den socio-kulturelle verden, som de udsendes til, idet de overvinder de betingelser, som karakteriserer deres oprindelige miljø." (pkt. 53). I *Evangelii Gaudium* fremhæver Pave Frans (med citater fra Johannes Paul II's apostolske skrivelse ved indgangen til det nye årtusinde *Novo millennio ineunte* og *Redemptoris missio*) bl.a.: "Dér, hvor de forskellige folkeslag gør erfaringer med Guds gave i overensstemmelse med deres egen kultur, udtrykker Kirken sin ægte katolicitet og viser "skønheden i dette ansigt med de mange udtryk"... Gennem inkulturationen "tager Kirken folkeslagene med deres kulturer med ind i sit eget samfund", thi "enhver kultur frembyder positive værdier og livsformer, som kan berige den måde, evangeliet forkyndes, forstås og leves på". (pkt. 116).

Også ved en udsendelse af *NKV's missio ad gentes*-familier i februar 2014 gav pave Frans dem en klar formaning om vigtigheden af inkulturation i forbindelse med evangelisering og understregede, at "endnu vigtigere [end at lære sproget] er Jeres forpligtelse til at "lære" de nye kulturer, som I møder, at kende. Dette, så I ved, hvordan I genkender det behov for Evangeliet, der er til stede overalt, men også så I opdager de handlinger, som Helligånden allerede har opnået i ethvert folks liv og historie."

Når præster, ordensfolk eller andre missionærer kommer til Danmark fra udlandet, er det - uanset om de tilhører *NKV* eller ej - afgørende, at de kommer med en intention om at hjælpe den katolske kirke i Danmark til at blive en "dansk" katolsk kirke - ikke en italiensk, polsk, spansk eller neokatekumenal katolsk kirke. Dette forudsætter en grundig indføring i dansk sprog og kultur samt en respekt og ydmyghed over for det og de danske, de møder. Det er da en tilgang, der i høj grad har præget de ordensfolk, eksempelvis Dominikanerne, Jesuitterne, OMI'erne, Franciskanerne og Sct. Joseph-søstrene, der i årtier har haft et frugtbart virke i Danmark, men hvor nu kun enkelte er tilbage. Det handler ikke om, hvorvidt man taler med udpræget accent eller ej, men om en forståelse for og en kærlighed i hjertet til de mennesker, man er sendt for at tjene.

5. *NKV's* særlige æstetik og kunst

NKV's særlige forkyndelse samt restriktive syn på individets selvrealisering og forholdet mellem individ og samfund har ligeledes skabt grobund for, hvad man med rette kan kalde en ensrettet og totalitær kultur. Dels omfatter denne kultur - eller *den nye æstetik*, som *NKV* selv kalder den - alle kunstneriske udtryksformer, som er væsentlige i menneskets omgang med religion, herunder arkitektur, billedkunst og musik. Dels har den et enhedssyn og en ensretning af det kunstneriske og religiøse udtryk, som, ligesom *NKV's* teologi og missiologi, i det væsentlige har én enkelt person som ophavsmand, nemlig Francisco "Kiko" Arguëllo selv. Inden for "Vandringen" taler man tillige om,

at *NKV* herved har udviklet en *ny æstetik*, som hævdes at være det tredje årtusindes kirkelige æstetik.

Inden for billedkunsten har Arguëllo og hans "skole" eksempelvis udviklet en ny ikonografi, som generelt synes at ligge så tæt op ad byzantinsk ikonografi, at det formentlig er mere passende at tale om en pastiche-kunst. I flere henseender synes den, med modulationen af Rublevs berømte Tre-enighedsikon som det mest kendte eksempel, tillige manipulerende.

Inden for arkitekturen finder denne "nye æstetik" ligeledes udtryk i indretningen af de sakrale rum overalt, hvor "Vandringen" vinder tilstrækkelig indflydelse. Her indrettes kirke- og kapelrum mv. i overensstemmelse med forestillinger, som passer til *NKV*'s teologiske og liturgiske grundtanker. Eksempelvis med et alter i form af et stort, sædvanligvis firkantet, bord, som hele fællesskabet kan forsamles rundt om, og som understreger *NKV*'s særlige fremhævelse af Eukaristien som måltid snarere end den klassiske, katolske fremhævelse af messeofferet. En sådan udvikling i påvirkning af kirkerum m.v. kan spores i enkelte danske menigheder, men er så vidt vides endnu ikke fuldført noget sted, således som det ses flere steder i udlandet.

En tredje vigtig NK-udtryksform er de sange og den musik, der anvendes i liturgien. Alle sange, som benyttes af NK-fællesskaber overalt i verden, findes således samlet i en særlig NK-sangbog, og de fleste, hvis ikke alle, melodier og tekster stammer fra Arguëllos pen.

6. NK-begrænsning af menighedens evangeliseringsvirksomhed

Alle skal hjælpes ind til et liv med Kristus. Sognepræsten har et særligt ansvar for at sikre, at dette sker med den fornødne åbenhed, respekt og forståelse for den enkelte, således at alle uanset baggrund og status må føle sig velkomne.

Det forhold, at NK-sognepræster og -andenpræster imidlertid også i deres menigheder etablerer NK-katekese som et tilbud til hele menigheden overalt, indebærer efter vores erfaring imidlertid en ensrettet, snæver og rigid evangelisering, som er udtryk for en åndelighed, der langt fra afspejler den Katolske Kirkes universalitet.

Udover at denne form for evangelisering derfor kun vil nå et særligt segment inden- og udenfor Kirken, indebærer den bl.a. en alvorlig risiko for, at den enkelte døbtes kald til mission hindres, hvor udlevelse af dette kald tværtimod burde understøttes i menighedssammenhæng.

Som følgevirkning af disse forhold må ligeledes forudses, at den levende økumeniske dialog på lige fod med andre kristne trossamfund uundgåeligt vil lide ubodelig skade. Dette vil dels kunne henføres til *NKV*'s manglende erfaring med en historisk, kulturbærende protestantisk kirke, dels til den manglende teologiske dybde, som gang på gang må konstateres hos NK-præster, hvilket vanskeliggør en meningsfuld og åben kommunikation med ikke-katolikker. Foruden den betydning dette vil have med dialogen for teologer og lægfolk fra andre trossamfund, vil det ikke mindst have følger for det store antal "blandede ægteskaber" mellem katolikker og ikke-katolikker i Danmark.

7. Splittelse i menighederne og faktisk udelukkelse af katolikker fra Kirkens sakramenter og fællesskab

Som ovenfor nævnt har den tilgang, som NK-præster i praksis har til tjenesten som sognepræster, konsekvenser for bredden i det pastorale arbejde og indebærer en tilsyneladende uundgåelig forskelsbehandling mellem den del af lægfolket, der følger *NKV* og dem, der ikke gør det.

Forlader man *NKV*, bliver man behandlet som en andenrangs-katolik og får ikke længere pastoral omsorg, men ignoreres i bedste fald. De medlemmer af menigheden, som ikke er eller har været med i *NKV*, oplever ligeledes, at der sås tvivl om, hvorvidt deres tro er ægte og dyb nok, og at de betragtes som andenklassens katolikker. I praksis ses ligeledes, hvorledes alle disse forhold medfører, at der internt i menighederne opstår splid og bagtalelse mellem de menighedsmedlemmer, der støtter *NK*-tilgangen, og dem, der ikke gør.

Ligeledes indebærer både *NKV*'s svage inkulturation og anerkendelse af alt det gode, som Helligånden allerede har virket og virker i Den katolske kirke i Danmark, samt en i praksis ofte rigoristisk snarere end barmhjertig pastoral tilgang til de meget forskelligartede situationer, som mennesker kan befinde sig i, at mange - praktiserende som ikke-praktiserende katolikker, døbt som udøbte - vil opleve, at menigheden ikke (længere) evner at tage imod dem med deres konkrete eksistens.

Det må samtidigt erkendes, at menighederne i bispedømmet typisk er små og dermed også sårbare. Her rammer en så speciel spiritualitet, som den *NKV* repræsenterer, dobbelt hårdt, hvis og når det ikke er en praktisk mulighed for de troende at søge til andre menigheder. Dette er allerede tilfældet de fleste steder, da *NK*-præsters sogneansvar ikke er begrænset til det centrale København, hvor der er nabomenigheder inden for rækkevidde.

Især hvor der ikke tillige er tilknyttet en præst tæt til menigheden, der ikke er medlem af *NKV*, fører dette til, at de troendes oplevelse af kirken som deres hjem og dermed også adgangen til sakramenterne som central for et frugtbart trosliv, rystes. På sigt og når den religiøse opdragelse og inspiration, som vi har fået af de mange præster og ordener, der hidtil har tjent Kirken i Danmark, for mange fortoner sig, vil omfang og konsekvenser blive endnu alvorligere. Katolikker vil, fordi de ikke føler sig velkomne, i realiteten blive nægtet sakramenterne og udelukkes fra Kirkens fællesskab, hvilket i sin yderste konsekvens kan blive, at de forlader Kirken og måske endog mister troen som følge af bispedømmets pastorale politik og *NKV*. Dette er konsekvenser, som bispedømmet også er vidne til i forhold til præster, der ikke tilhører *NKV*, men som af andre grunde ikke har forstået dybden af deres ansvar som sognepræster, og hvor de troende forgæves har søgt biskoppens hjælp.

Det synes her væsentligt at fremhæve, at pave Frans i forbindelse med ovennævnte udsendelse af *NKV*'s *missio ad gentes*-familier i februar 2014 ligeledes meget udtrykkeligt understregede over for dem, at de skulle udvise stor omhu i forhold til at opbygge og bevare fællesskabet inden for de kirker, hvor de skulle arbejde, og at det "nogle gange kan være bedre at give afkald på at efterleve alle forskrifterne i jeres program for at sikre enheden blandt dem, som udgør det kirkelige fællesskab, og som I altid må sørge for at være en del af". Endvidere understregede paven, at "det skal respekteres, hvis nogle vælger at søge former for kristent liv uden for *NKV*, som kan hjælpe ham eller hende til at vokse i sit svar på Herrens kald." Paven talte her alene til den del af *NKV*, der også evangeliserer blandt ikke-døbte. Pavens ord om respekt for Kirkens enhed og andre måder at praktisere sin katolske tro på, må dog gælde med så megen desto større vægt i forhold til *NKV*'s kerneområde, der er mission blandt døbt kirkefremmede. Og i praksis få den allerstørste betydning, hvor, som tilfældet er i Danmark, *NK*-præster udøver central tjeneste blandt allerede praktiserende medlemmer af Den katolske Kirke.

8. Den manglende mangfoldigheds indvirkning på et lille bispedømme med små menigheder.

Det må betragtes som en rigdom i vort bispedømme, at Kirkens universalitet manifesterer sig i menighederne, i sammensætningen af lægfolket såvel som gennem en alsidig sammensætning af præsteskrabet, spirituelt og nationalt. Begge dele giver utvivlsomt åndelig inspiration. Denne rigdom rummer på samme tid store udfordringer med henblik på sprogligt og liturgisk at realisere den fak-

tisk eksisterende multietnisk diversitet, samtidig med at Kirken som helhed bevares med en samlende dansk katolsk identitet.

Som nævnt oven for må det i denne forbindelse erkendes, at menighederne typisk er små og sårbare sammenlignet med situationen i mange områder i det øvrige Europa. Dette vil fortsat være tilfældet også efter den planlagte reform af sognestrukturen. Det samme forhold gælder for bispedømmet som helhed.

Disse udfordringer kan hverken på menigheds- eller bispedømmeniveau løses eller bæres i tilstrækkelig grad af en organisation som *NKV*, der har et så særligt sigte med sin mission og dertil en så relativt begrænset spiritualitet samt mangel på frihed, som tilfældet er.

9. Risiko for skævvridning af Den katolske Kirke i Danmark

Medmindre biskoppens politik for rekruttering af især sognepræster ændres, vil NK-præsterne i løbet af ganske få år udgøre en meget stor del af landets katolske præstestand med ansvar for menighederne og deres udvikling.

En af konsekvenserne af denne udvikling er – ud fra det kendskab vi allerede har, såvel fra Danmark som fra udlandet, til denne organisations særlige teologi og pastorale praksis - at Kirken her i landet i løbet af en overskuelig årrække vil miste sin bredde og mangfoldighed med hensyn til teologi og spiritualitet. Kirken vil ændre sit ansigt fra at være et billede på den universelle Katolske Kirke til at blive et relativt snæversynet trossamfund, kendetegnet ved en sektlignende eksklusivitet i forhold til anderledes troende og præget af den specielle spiritualitet og totalitære æstetik, som er blandt *NKV*'s særkender.

Som alvorlig følgevirkning må forudses, at et sådant trossamfund, der har mistet sin bredde samt sit åndelige og teologiske vingefang, uvægerligt vil tabe sin attraktivitet. Dette vil både være tilfældet i forhold til mennesker med et gryende præstekald, og i forhold til mange religiøst søgende uden for den Katolske Kirke.

10. NKV og Kirkens økonomi

Vi har konstateret, at visse NK-sognepræsters tilbøjelighed til at engagere sig i sognenes og bispedømmets økonomiske anliggender, derunder gennem den af biskoppen anbefalede promovning af kirkeskatteordningen, tilsyneladende har været minimal i en række konkrete tilfælde.

Tilsvarende gælder det, at NK-medlemmers vilje til at tilslutte sig kirkeskatteordningen gennemgående har været beskednen. Det er endog konstateret, at NK-medlemmer i større antal, tilskyndet af deres kateket(er), har meldt sig ordningen til fordel for betaling af tiende til organisationen. Hermed er der belæg for at fastslå, at der eksisterer en særlig separatistisk NK-holdning, hvorefter man prioriterer NK-loyaliteten i forhold til loyaliteten over for bispedømmet.

11. Om præstemangel

Vi er fuldt opmærksomme på bispedømmets vanskelige situation for så vidt angår både alderssammensætning af og rekruttering til præstekollegiet og inddragelse af lægfolket i menighedernes liv og vækst. Denne præstesituation er imidlertid ikke speciel for Kirken i Danmark, men forefindes i endda langt alvorligere omfang i mange andre lande.

Det bliver imidlertid et alvorligt problem, når præstemangel søges løst med en så énsidig satsning på præster fra *NKV*, som vi ser det i Danmark, såfremt dette sker på bekostning af de troendes kir-

ketilknytning og dermed trosliv samt bredden og åbenheden i den evangelisering, der bør finde sted i kirken. Her må en situation, som man ser i andre lande med relativt færre præster og en øget inddragelse af lægfolket og diakoner i sognearbejdet, foretrækkes med de udfordringer, som dette naturligvis indebærer. Opmærksomheden skal her bl.a. henledes på Norge, hvor biskopperne på trods af helt tilsvarende udfordringer har valgt ikke at benytte sig af NK-præster i menighederne.

En del af løsningen må derfor efter vor opfattelse ligge i, at kaldet til præst i Danmark gøres mere attraktivt, bl.a. andet ved hjælp af en flerstrengt rekrutteringspolitik, der lægger vægt på at bevare en alsidig sammensætning af præstekollegiet. En overvejende ensidig rekruttering fra Redemptoris Mater, som den der sker nu, vil efter vores opfattelse kun yderligere forringe rekrutteringsmulighederne blandt andre potentielle præstekandidater og i det hele indebære, at det bliver mindre og mindre attraktivt for såvel danskere som udlændinge at udøve deres præste- eller ordenskald i Danmark.

12. Sammenfatning

Tjeneste som sogne- eller andenpræst kræver, at man er i stand til at favne den diversitet af baggrunde, spiritualitet og åndelige behov, der er i en menighed. Tjenesten må ikke reduceres eller afhænge af sognepræstens egen særlige spiritualitet eller egne behov for åndelig vækst, og den bør slet ikke begrænses til en særlig retning, der har vanskeligt ved at anerkende andre retninger inden for Kirken, endsiige validiteten af den katolske tro, der leves dér.

I praksis har *NKV* imidlertid medført en efter vor opfattelse *for* markant NK-prægning af forkyndelsen og missionsarbejdet i de stadigt flere menigheder, hvor NK-præster er til stede som sogne- eller andenpræster.

NKV-tilstedeværelsen har allerede medført, at man oplever forskelsbehandling og splittelse i flere menigheder. Den har bl.a. indebåret, at flere har måttet finde sig en anden menighed, hvor det har været muligt, eller, endnu værre, har oplevet, at deres trosfundament og kirketilhørsforhold er blevet alvorligt rystet. *NKV*'s manglende inkulturation og forståelse for danskere og danske forhold har medført en alt for snæver og ikke favnende tilgang til evangeliet, forkyndelsen og det at være kirke. Dette samt den meget rigide og ofte ubarmhjertige tilgang til moralspørgsmål er for os at se de måske alvorligste tegn på den krise, som en så stor *NKV*-indflydelse i sognene risikerer at medføre. Vi frygter, at dette på sigt vil være ødelæggende for Den katolske kirke i Danmark, som vi kender og elsker den.

Vi erkender fuldt ud, at det er vores opgave som lægfolk at hjælpe de præster, der tjener vore menigheder, til fuldt ud at blive de medarbejdere, vores kirke har brug for. Biskoppen kan ikke være i tvivl om, hvor langt danske katolikker med menighedsråd og menighedsrådsformænd i spidsen generelt går for at komme deres præster i møde, og hvor langt accepten strækker sig, også i forhold til de præster, der ikke gør meget for at lære at forstå de menigheder, de er sendt til at tjene, men i stedet indfører deres egen måde at være kirke på. På samme måde er der også fra lægfolkets side gjort en stor indsats for at integrere NK-præsterne i menighederne. Men hvis ikke præsterne tilsvarende forsøger at tilpasse sig de lokale forhold og kultur, vil det aldrig lykkes dem at blive de præster, som netop disse troende har brug for.

Det synes efter vor opfattelse urealistisk at forvente af en NK-præst, at han, med sit særlige kald og den skoling, han modtager, skulle kunne fungere som en *hele* menighedens tjener. Det bestrides ikke, at her er tale om mænd, der med engagement og begejstring føler sig kaldede til at nå andre mennesker. Men dette sker vel at mærke gennem en helt særlig form for katekese m.v., ligesom disse præster har en teologisk ballast og spiritualitet, der, som de hidtidige erfaringer også har vist, på mange måder ikke slår til i en sognemenighed.

Vi vil i den forbindelse erindre om "slutspillet" på Sostrup Kloster, hvor suspensionen i 2011 af abbedissen primært skyldtes den prægning, som *NKV*'s indflydelse havde på klosteret, og hvor det blev understreget, at søstre burde have haft mere indre frihed til at vælge og ikke være udsat for en så snæver spiritualitet, som det var tilfældet med *NKV*. Vi finder, at disse overvejelser, der er fremsat af p. Meinrad Tomann, Rom, prokurator for cistercienserne til Kristeligt Dagblad i juni 2011, bør have så megen desto mere vægt, når der er tale om NK-prægning af sognemenigheder.

Vi har sammenholdt de erfaringer, vi har med *NKV* i Danmark, med studier, dels af hvad *NKV* står for, dels af hvad der ligger bag de bekymringer, der er kommet til udtryk hos en lang række udenlandske biskopper og sjælesørgere, teologiske forskere og lægfolk vedrørende *NKV*'s påvirkning af ikke mindst menighedernes og de enkelte troendes liv og enhed. Vi kan her bl.a. henvise til den bibliografiske note nedenfor.

Bibliografisk note

Et studium af kilderne vedrørende *NKV* rejser særlige problemer. Vi skal her fremhæve nogle af de væsentlige:

- *NKV* er et relativt nyt fænomen: Francisco "Kiko" Arguëllo, der i øvrigt kalder sig organisationens initiator, ikke dens grundlægger, og hans uadskillelige med-arbejder igennem alle årene, Carmen Hernández, fører således dens grundlæggelse tilbage til 1964, altså året før Andet Vatikanconcils afslutning.
- Dette indebærer, at en række diskussioner angående den særlige NK-spiritualitet og NK-teologi, der på adskillige væsentlige punkter af mange betragtes som stærkt kontroversielle - eller ligefrem heretiske -, langt fra kan betragtes som afsluttede eller afklarede - heller ikke gennem definitiv stillingtagen fra det kirkelige læreembedes side.
- Billedet sløres yderligere ved, at diskussionsindlæggene til fordel for *NKV*, i al fald for en væsentlig dels vedkommende, må betragtes som i udpræget grad farvede af stærke kirkepolitiske hensyn: det bagvedliggende grundmotiv for NK-fortalerne synes at være hensynet til at opnå en her-og-nu revitalisering af et kirkeliv, som uomtvisteligt har været i generel krise igennem et halvt århundrede. Efter flertallets opfattelse skyldes dette den fremadskridende materialisme og sekularisering af samfundet. Endvidere ses *NKV* som en effektiv modvægt mod de protestantiske sekter og deres strandhugst, især i Latinamerika, og endvidere mod Befrielsesteologien. Der har således været en udpræget tendens til, at en række fremtrædende kirkefolk i varme vendinger har udtrykt deres støtte til *NKV*. Andre har derimod peget på den pastorale splittelse, som organisationens tilstedeværelse i deres bispedømmer har medført. Blandt disse sidstnævnte skal her blot nævnes tre fremtrædende biskopper: Ærkebiskoppen af Westminster, kardinal Basil Hume, OSB, ærkebiskoppen af Milano, kardinal Carlo Maria Martini, SJ og ærkebiskoppen af Cuenca, Ecuador, Luis Alberto Luna Tobar, OCD. Luna har bl.a. påpeget denne splittelse over for Arguëllo i et åbent brev fra 1993, der foreligger i en dansk oversættelse ved Pablo Cristoffanini, se nedenstående henvisning til link. Det bemærkes, at Luna så vidt vides aldrig fik svar.
- Endelig skal nævnes, at selve det skriftlige kildemateriale, som kan kaste lys over *NKV*'s spiritualitet og særlige teologi, foreligger påfaldende sparsomt og spredt. Bl.a. er det umuligt at få en dybere indsigt i organisationens kateketiske program, idet direktoriets 13 bind ikke er tilgængelige. Ligeledes er et studium af organisationen i en dansk sammenhæng ikke gjort lettere ved, at *NKV*'s

medlemmer i Danmark har vist sig forholdsvis utilbøjelige til at give oplysninger om organisationen. Disse forhold gør det ganske vanskeligt præcist at få klarhed over dens dybere mål.

Blandt de skriftlige kilder, arbejdsgruppen har konsulteret, skal her nævnes:

- *NKV's Statutter*, stadfæstet af Det Pavelige Råd for Lægfolk 11. maj 2008 (foreligger i en af NKV-godkendt dansk oversættelse ved Kirsten Dam);
- *Taler, artikler og indlæg af Kiko Arguëllo og Carmen Hernández* (der henvises til bibliografien i nedennævnte værk af Bernhard Sven Anuth pp 449-453); på dansk foreligger nu: Kiko Arguëllo: *Kerygma. I slummen med de fattige. En erfaring med nyevangelisering: Missio ad gentes*. Oversat fra italiensk af Merete Noval (København 2014);
- Paul Josef Cordes: *Mitten in unserer Welt. Kräfte geistlicher Erneuerung* (Freiburg im Breisgau 1987) - forfatteren giver et signalement af vor tids krise og det, der efter hans opfattelse må blive svaret: De nye bevægelser (*Novi movimenti*). Af samme forfatter ligeledes *Nicht immer das alte Lied. Neue Glaubensanstöße der Kirche* (Paderborn 1999) - bogen indeholder dels en diagnose af det, forfatteren kalder en "kirchliche Tradierungskrise" i den moderne verden, dels interviews med stiftere af en række nye bevægelser (*Novi movimenti*), deriblandt af *Focolare* (Chiara Lubich), *Communione e Liberazione* (Don Giussani), NKV (Kiko Arguëllo);
- Blandt de ganske mange forfattere, der i modsætning til de ovennævnte indtager et neutralt eller overvejende kritisk standpunkt i forhold til NKV, skal her nævnes:

1) - Enrico Zoffoli, CP (passionistpræst og professor i en årrække ved Angelicum og Lateranum), der i en række veldokumenteret samt teologisk og filosofisk vægtige bøger fra første halvdel af 1990'erne kritiserede NKV for at være heretisk ud fra først og fremmest dogmatiske synspunkter;

2) - Gordon Urquhart, der i sin velresearchede *The Pope's Armada* (London 1995), retter en grundlæggende kritik mod ikke blot NKV, men tillige mod *Focolare* og *Communione e Liberazione*. Denne bredde i kritikken, der går på sekterisme (fx overdreven autoritetstro og centralisme, manipulation, magtsyge og fundamentalisme), gør for så vidt bogen til interessant og fængslende læsning, men formentlig tillige dens påstande mere sårbare for modkritik;

3) - Pater Paul M. Zulehner (f. 1939, elev af Karl Rahner og professor i pastoralteologi ved Universität Wien, i en årrække som dekan for dets teologiske fakultet). I sin *Pastoraltheologie* (Düsseldorf 1989) rejser han flere advarselsflag i forhold til NKV som en splittelsesfaktor i menighedslivet; men hans bekymring går i dette værk selvsagt alene på det pastoralteologiske og pastoralsociologiske, der er bogens emner, ikke det dogmatiske.

4) - Bernhard Sven Anuth, professor ved det teologiske fakultet ved Universität Tübingen, har i sin disputats *Der Neokatechumenale Weg. Geschichte - Erscheinungsbild - Rechtscharakter*, Würzburg 2006, leveret en tilbunds gående historisk, kirkeretlig og teologisk gennemgang og analyse af NKV, derunder med en omtale af organisationens forhold til de kirkelige myndigheder, fra Vatikan- til sogneniveau. Desuden indeholder bogen en meget grundig bibliografisk oversigt. Værket kan således siges at være et *must* for den, der vil studere NKV. Anuth har senere bl.a. fulgt værket op med analyse af NK-æstetikken i 2012 (findes på <http://chiesa.espresso.repubblica.it/articolo/1350541?fr=y>) samt artiklerne, *Ist der "Weg" noch am Ziel: Nun sind auch die Eigenriten des Neokatechumenats kirchlich anerkannt* (Herder Korrespondenz, 66. årg. (2012) hæfte 3, s. 119-123) og *Der neokatechumenale Weg: erfolgreich, in-*

novativ, umstritten: Zur Institutionalisierung einer Bewegung in der römisch-katholischen Kirche (Archiv für katholisches Kirchenrecht (2013) s. 103-160).

- Herudover skal nævnes ærkebiskoppen af Cuenca, Ecuador, Luis Alberto Lunas åbne, kritiske brev til Argüello fra 1993. Det foreligger i dansk oversættelse ved Pablo Cristoffanini og kan findes på www.katidialog.dk

Endelig kan henvises til *Katolikker i Dialog's* temaside om Den Neokatekumenale Vandring, <http://www.katidialog.dk/tema/den-neokatekumenale-vandring>